

Bydgoszcz, 10.11.2024

Prof. dr hab. Małgorzata A. Basińska

Wydział Psychologii UKW

**Recenzja osiągnięć naukowych dr Eweliny Smoktunowicz odpowiadających treści
art. 221 ust. 10 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce
(Dz. U. z 2021 r. poz. 478 zm.), stanowiących podstawę ubiegania się o nadanie
stopnia doktora habilitowanego**

Informacje ogólne

Pani dr Ewelina Smoktunowicz ukończyła studia magisterskie w zakresie psychologii w Uniwersytecie SWPS w Warszawie (2006 rok). Od 2014 roku Habilitantka związana jest z Uniwersytetem SWPS w Warszawie, gdzie w 2016 otrzymała tytuł doktora nauk społecznych w dyscyplinie psychologia i rozpoczęła pracę zawodową w swojej macierzystej uczelni, najpierw jako asystent naukowy (2014-2016), następnie jako adiunkt, gdzie zatrudniona jest do dnia dzisiejszego.

**Ocena osiągnięcia naukowego wskazanego we wniosku (stanowiącego
znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej)**

Charakterystyka formalna

Jako osiągnięcie naukowe będące podstawą ubiegania się o nadanie stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia dr Ewelina Smoktunowicz wskazała osiągnięcie naukowe zatytułowane *Psychologiczne interwencje internetowe: w stronę zwiększenia skuteczności dostępności i wykorzystania oddziaływań dostarczanych za pomocą nowych technologii*, które tworzy cykl sześciu powiązanych tematycznie pozycji naukowych, które ukazały się w latach 2020-2023. Wszystkie sześć pozycji to recenzowane artykuły opublikowane w czasopismach znajdujących się w wykazie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Zostały opublikowane w recenzowanych wysokopunktowanych czasopismach zagranicznych.

Chociaż są to głównie prace zespołowe (w pięciu z tych publikacji dr Smoktunowicz

jest pierwszą autorką), to w odniesieniu do wszystkich publikacji wieloautorских określony został wkład własny, a informacje zawarte we wniosku oraz zamieszczone w poszczególnych publikacjach nie budzą wątpliwości co do istotnej roli Habilitantki w powstaniu cyklu.

Liczba cytowań w momencie sporządzania autoreferatu na podstawie bazy Scopus waha się od 0 do 31. Na szczególną uwagę zasługuje publikacja **Smoktunowicz, E.**, Barak, A., Andersson, G., Banos, R. M., Berger, T., ... Carlbring, P. (2020; *Internet Interventions*), która jest najczęściej cytowaną pozycją w dorobku naukowym Habilitantki (31 razy w bazie Scopus), co świadczy, że znalazła żywy odbiór w środowisku naukowym. Inne prace wchodzące w skład cyklu cytowane są znacznie rzadziej.

Cykl sześciu pozycji naukowych jest spójny i jako całość wnosi nową, z naukowego punktu widzenia, wiedzę. Prace te dotyczą bardzo nowatorskich zagadnień, dlatego poświęcę kilka słów każdej z nich. Poza przedstawieniem wskazanego cyklu, dr Ewelina Smoktunowicz przedstawiła również swoje inne osiągnięcia, w tym popularyzujące naukę. Wszystkie obszary zostaną poniżej zrecenzowane, ze szczególnym uwzględnieniem cyklu publikacji, które są podstawą do ubiegania się o nadanie stopnia.

Ocena merytoryczna

Dorobek dr Eweliny Smoktunowicz można usytuować w obszarze pomocy psychologicznej dostarczanej przez nowe technologie – interaktywne strony internetowe. W pierwszej publikacji Habilitantka (2020; *Internet Interventions*) przedstawiła wyniki badania mającego na celu ustalenie terminologii analizowanego zjawiska i określiła je jako pierwszy filar osiągnięcia naukowego. Osobami badanymi byli eksperci, których poproszono o ustosunkowanie się do czterech otwartych pytań. W artykule przedstawionych zostało przykładowych 45 określeń stosowanych do opisu interwencji internetowych przez różnych autorów, co jednoznacznie potwierdzało zasadność zaplanowanych badań ekspertów. Uzyskane wyniki w dyskusji z badanymi ekspertami pozwoliły na dokonanie diagnozy problemu terminologicznego i nazwanie jego konsekwencji. Pomysł stworzenia wspólnego słownika spotkał się jednak z umiarkowanym poparciem wśród ekspertów i wydaje się konieczna dalsza eksploracja tego problemu. Na pozytywną ocenę zasługuje porządkująca rola artykułu.

Dwie kolejne publikacje z cyklu to artykuły napisane we współautorstwie, jednak Habilitantka była pierwszym autorem i uczestniczyła w przygotowaniu publikacji na

wszystkich etapach ich powstawania (2019, *Trials* i 2021, *Journal of Medical Internet Research*). Została w nich przedstawiona metodologia i wyniki randomizowanego badania kontrolowanego (RCT). Miało ono na celu ocenę skuteczności psychologicznej interwencji internetowej, skierowanej na poprawę dobrostanu pracowników ochrony zdrowia. Przeprowadzony eksperyment miał zweryfikować, w oparciu o teorię Hobfolla, który z zasobów osobistych – przekonanie o własnej skuteczności czy o dostępności wsparcia – należy wzmacniać jako pierwszy by osiągnąć efekt w postaci redukcji stresu, wypalenia zawodowego oraz depresji, zaburzeń potraumatycznych, a zwiększenie zaangażowania zawodowego. Została przygotowana internetowa interwencja Med-Stres i przeprowadzona w czterech wariantach: dwa moduły eksperymentalne wzmacniające wymienione dwa zasoby osobiste tylko w różnej kolejności oraz dwa moduły kontrolne. Co tydzień – przez trzy lub sześć tygodni - dla uczestników było dostępne nowe ćwiczenie. Ponadto wszyscy uczestnicy mieli dostęp do czterech opcjonalnych modułów w trakcie badania: Relaks, Uważność, Restrukturyzacja poznawcza i Styl życia. Oceny mierzonych właściwości były wykonywane przed interwencją, następnie po 3 lub 6 tygodniach, w zależności od warunków badania oraz po 6 i 12 miesiącach. Uzyskane wyniki potwierdziły główne założenie autorów, właściwie tylko w stosunku do zmniejszania stresu. Warto najpierw wzmacniać przekonanie o własnej skuteczności, a następnie o dostępności wsparcia, by uległ on osłabieniu.

Metodologicznie eksperyment został przeprowadzony poprawnie, zastosowane analizy statystyczne wskazują na duże kompetencje Habilitantki. Niestety jako psycholog kliniczny mam wątpliwości co do wartości tak prowadzonych interwencji internetowych. Zupełnie inaczej jednostki odbierają oddziaływania psychologiczne prowadzone twarzą w twarz, gdzie jest możliwość uchwycenia specyfiki trudności osoby i modyfikacji oddziaływań, by były one bardziej spersonalizowane, a tym samym bardziej skuteczne. Zaprezentowane oddziaływania internetowe są mało osobowe i nie dają możliwości indywidualizacji oddziaływania. Ponadto oczekiwanie, że taki konstrukt jak uogólnione poczucie własnej skuteczności, które ma status cechy, czyli jest względnie trwałą właściwością osobowościową ulegnie zmianie po trzech czy sześciu tygodniach, gdy oddziaływanie miało postać jednorazowo podawanego ćwiczenia jest nie uprawnione. Tym bardziej, że osoby, które wyraziły zgodę na udział w badaniu nie były wcześniej diagnozowane. Badacze nie wiedzieli w jakim stanie jest osoba, jaka jest jej sytuacja życiowa – zawodowa czy rodzinna. W związku

z tym nie mogli określić znaczenia innych czynników dla wzmocnienie poczucia uogólnionej skuteczności i spostrzeganego wsparcia. Ponadto nic nie wiemy o warunkach, z których pochodzili uczestnicy eksperymentu, poza tym, że byli z Polski i regionu. Wydaje mi się, że różnice kulturowe w zakresie korzystania z pomocy przy użyciu Internetu mogą być znaczne.

Publikacją kończącą drugi filar osiągnięcia przedstawionego do oceny jest artykuł z 2023 roku opublikowany w *Internet Interventions*. Habilitantka podjęła w niej zagadnienie związane z przestrzeganiem zaleceń proponowanych w programie Med-Stres. Chciała zidentyfikować predyktory ich przestrzegania – do sprawdzenia wybrana została skuteczność specyficzna, zależna od kontekstu. Podobnie jak wcześniej, wykonany został eksperyment. Osobami badanymi byli studenci ostatniego roku lub stażyści w zawodach medycznych. Uczestnicy wykonywali ćwiczenia zwiększające samoskuteczność w realizowaniu interwencji internetowych. Efektem tego eksperymentu było opracowanie skali *Internet Intervention Adherence Self-Efficacy Scale*. Badacze oczekiwali, że wzmocnienie specyficznej dla kontekstu samoskuteczności może być zalecane przed jakąkolwiek interwencją internetową jako stosunkowo prosty sposób na zwiększenie przestrzegania zaleceń przez uczestników internetowych interwencji.

Kolejne dwie publikacje (Cantarero i in. 2021; Smoktunowicz i in., 2023) składają się na tzw. trzeci filar osiągnięcia naukowego Habilitantki. Podobnie, jak w poprzednich zaprojektowane zostały eksperymenty. W pierwszym artykule, opublikowanym w *Journal of Counseling Psychology*, miały one na celu stworzenie mikro-interwencji internetowych wzmacniających poczucie sensu pracy. Badanie skierowane było do osób aktywnych zawodowo, które zostały poproszone w pierwszym eksperymencie o zastanowienie się nad sensem pracy, a w drugim sprawdzano skuteczność interwencji skierowanej na wzmacniania specyficznych źródeł sensu w pracy. Celem badania była analiza nowego narzędzia do zwiększania sensowności pracy, gdyż zdaniem Habilitantki można je łatwo i szeroko stosować i które dostarcza wglądu w to, w jaki sposób źródła sensowności pracy są powiązane z sensownością pracy i zaangażowaniem zawodowym. Celem drugiego artykułu, opublikowanego w *New Media & Society*, była prezentacja wyników dwóch badań, zaplanowanych by sprawdzić, czy korzystanie z Instagrama do publikowania zdjęć, które odzwierciedlają pozytywne aspekty czyjegoś życia, zwiększa docenianie i w rezultacie poprawia dobrostan osoby. W konkluzji dr Smoktunowicz napisała, że publikowanie

doceniających treści w mediach społecznościowych może mieć korzystny wpływ na dobrostan użytkowników, co może być ważne dla tworzenia przyszłych interwencji. Jest to o tyle ciekawy wynik, że potwierdza ogólne przekonanie, że media społecznościowe same z siebie nie są ani dobre ani złe, lecz sposób korzystania z platformy internetowej może dać pozytywne lub negatywne skutki,

W tym trzecim filarze dorobku mieści się także częściowo artykuł włączony przez Habilitantkę do filaru drugiego (Smoktunowicz i in., 2023; *Internet Interventions*). Sprawdziła w nim za pomocą opracowanej skali trzymanie się zaleceń interwencji – 70% osób ukończyło badanie.

Podsumowanie

Dr Ewelina Smoktunowicz w zaprezentowanych do oceny publikacjach pokazała swoje duże umiejętności w zakresie planowania i przeprowadzenia badań za pomocą eksperymentu. Przedstawione artykuły są metodologicznie spójne, tworzą sensowną całość. Mam tylko dwie wątpliwości: pierwsza dotyczy merytorycznej sensowności tych interwencji, gdyż są powierzchowne w swoim oddziaływaniu, nie uwzględniające indywidualności badanej osoby i nie dają możliwości kontrolowania innych czynników, które mogą mieć znaczenie dla obserwowanych zmian. Druga moja wątpliwość dotyczy czasopism, w których były publikowane artykuły przedstawione do oceny, wszystkie wysokopunktowane, ale właściwie tylko jedno to czasopismo psychologiczne.

Pozostałe osiągnięcia naukowe Publikacje naukowe nie wchodzące w skład cyklu

Zainteresowania badawcze Habilitantki dotyczą przede wszystkim pomocy psychologicznej. Nie wyczerpuje to jednak zestawu zagadnień, jakie w swojej pracy naukowej podejmowała, ale z pewnością ten wątek można uznać za wiodący. Większość wymienionych przez Habilitantkę jako pozostałe osiągnięcia pozycji dotyczy dwóch obszarów tematycznych, psychologii pracy i psychoterapii. Te zainteresowania znalazły odzwierciedlenie już w ramach rozprawy doktorskiej zatytułowanej „The role of Personal Resources in the Context of Work-Related and Family-Related Stress”.

Poza pracami przedstawionymi w cyklu wskazanymi jako osiągnięcie naukowe, dr Ewelina Smoktunowicz jest autorką/współautorską licznych recenzowanych prac

naukowych, wśród których są prace oryginalne, które stanowią znaczny wkład w rozwój dyscypliny. Analizując dorobek i wartości naukometryczne Habilitantki, warto zauważyć, że sumaryczny IF wynosi 95,3, a suma cytowań bez autocytowań wg bazy Scopus – 774, a wskaźnik Hirscha wg bazy Scopus wyniósł 11. Chociaż o wartości naukowej osiągnięcia nie decydują wskaźniki bibliometryczne ani żadne inne parametry naukometryczne, to bez wątpienia są one wskaźnikiem rozpoznawalności dr Eweliny Smoktunowicz.

W okresie przed uzyskaniem stopnia doktora dr Smoktunowicz opublikowała sześć artykułów w recenzowanych czasopismach, w tym w *Frontiers in Psychology* czy *PLoS One*. W latach 2016-2023 Habilitantka była autorką lub współautorką 10 artykułów w recenzowanych czasopismach naukowych nie wchodzących w skład cyklu. Większość z nich została opublikowana w czasopismach zagranicznych (*Anxiety, Stress & Coping, Internet Interventions, Social, Psychological and Personality Sciences, JMIR Ment Health, Journal of Occupational Health Psychology, Journal of Medical Internet Research, Internet Interventions, PLoS One*).

Dr Ewelina Smoktunowicz jest bardzo aktywnym badaczem: (1) jest kierownikiem w dwóch grantach, jeden finansowany przez Komisję Europejską, a drugi przez Narodowe Centrum Nauki; (2) jest wykonawcą w grantie finansowanym przez NCN; (3) była kierownikiem dwóch projektów – finansowanie przez NCBiR i Centralny Instytut Ochrony Pracy a drugi przez NCN; (4) była wykonawcą w dwóch grantach – finansowanie Komisja Europejska i MNiSW. Ponadto otrzymała 4 granty przyznane przez Instytut Psychologii Uniwersytetu SWPS.

Ocena aktywności naukowej realizowanej w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej, w szczególności zagranicznej

Biorąc pod uwagę aktywność naukową realizowaną w więcej niż jednej uczelni lub instytucji naukowej warto zwrócić uwagę na współpracę Habilitantki z zagranicznymi podmiotami. Odebrała roczny staż podoktorski w Stockholm University pod opieką prof. Pera Carlbringa, gdzie została zainspirowana problematyką interwencji internetowych. W 2015 i w 2016 roku miały miejsce wizyty studyjne w Eindhoven University of Technology w Holandii.

Inne osiągnięcia

UNIwersytet KAZIMIERZA WIELKIEGO WYDZIAŁ PSYCHOLOGII

85-867 Bydgoszcz, ul. Leopolda Staffa 1
telefon (052) 370 84 02, 370 84 35
e-mail: psyche@ukw.edu.pl

W świetle *Ustawy* działalność dydaktyczna, ekspercka, popularyzatorska i organizacyjna nie stanowią warunku otrzymania stopnia doktora habilitowanego, jednak warto podkreślić że dr Smoktunowicz zrecenzowała kilka artykułów dla czasopism naukowych oraz w ramach konkursów.

Wyniki swoich badań dr Smoktunowicz prezentowała także podczas konferencji naukowych w Polsce i za granicą. Wzięła udział w 17 konferencjach na świecie (kraje Europy, Nowa Zelandia, Izrael), w tym w siedmiu jeszcze przed doktoratem oraz w siedmiu konferencjach krajowych, w tym w dwóch przed doktoratem. Była także członkiem komitetu organizacyjnego i naukowego *The European Association of Clinical Psychology and Psychological Treatment* w 2022 roku oraz członkiem komitetu organizacyjnego *European Society for Research on Internet Interventions* w 2015 roku. Wygłosiła dwa wykłady na zaproszenie.

Jest członkiem trzech towarzystw naukowych: *The European Academy of Occupational Health*, *European Society for Research Internet Interventions* i *International Society for Research in International Interventions*.

Konkluzja

Stwierdzam, że osiągnięcie naukowe dr Eweliny Smoktunowicz - pt. *Psychologiczne interwencje internetowe: w stronę zwiększenia skuteczności dostępności i wykorzystania oddziaływań dostarczanych za pomocą nowych technologii*, które tworzy cykl sześciu powiązanych tematycznie pozycji naukowych, w świetle kryteriów określonych w Ustawie z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2021 r. poz. 478 zm.), jest wystarczającą podstawą do nadania stopnia doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie psychologia. W związku z tym wnoszę o nadanie Pani dr Ewelinie Smoktunowicz stopnia naukowego doktora habilitowanego w dziedzinie nauk społecznych w dyscyplinie Psychologia.

Małgorzata A. Basińska